

"Nā te āta whakaroherohe o ngā whenua nei kua kore i pērā rawa te āhei o te ā haere i ngā kararehe, nā reira kua tīmata rātou ki te āta tau, ki te āta noho i tēnā whenua, i tēnā whenua, ā, ki raro anō hoki i ngā ture o tēnā whenua, o tēnā whenua.

"Nā te kaha o te marara, o te paratī, o tā rātou noho kua kore i taea ā rātou take te kōkiri i runga i te kotahi o te whakaaro, o te hiahia rānei. Ka mutu, hei whakararu atu anō e rima kē ngā reo, ā, kāore e marama tētahi wāhanga o te iwi ki te reo o tētahi atu wāhanga, ahakoa he iwi kotahi. Nā te kaha o te mātaratara, o te tāwhitiwhiti o te noho o tētahi wāhanga i tētahi kē atu i whēnei ai."

Te iwi Rūmanihi (Rumantsch); Huiterangi (Switzerland):

"Ko tēnei hunga e noho ana i te whenua o Huiterangi, ā, kei te āhua ono tekau mā rima mano nei tō rātou nui. O taua tokomaha, toru tekau mano nei ngā mea e mōhio ana ki te reo. Nā, ko tēnei tokomaha o te tangata kāore i eke nei ki te kotahi o rau o te katoa o ngā tāngata katoa e noho ana i tēnei whenua.

"Ko te reo kei te kaha rawa atu ko te reo Tiamana, ā, ko tērā reo kei te patu iho i tēnei. Korekore nei he tangata o tēnei iwi kāore i te mōhio ki te kōrero Tiamana, kua rite haere ki a tātou, kua tino kore pea he kaumātua kāore i te mōhio ki te kōrero Pākehā.

"I te wene mai ki a tātou mō te whakamanatanga o tō tātou nā reo ahakoa taku whakamārama atu e pēhea ana nei taua whakamanatanga rā. Ki a rātou, ko te mea nui kē kia kī ko te kāwanatanga ko tō rātou reo e whaimana ana, mā te aha i tērā i te kore paku kī nei!"

Ngā whakaaro whakamutunga:

"Kua tau nei te puehu, kua kore nei i ātarua te kite, te titiro, kua kohia katoatia ngā whakaaro kia whāiti mai ki te wāhi kotahi.

"Ko te mea nui i pā mai ki a au o te haere nei, ko te ōrite o ngā raruraru, o ngā mate, kei te pā ki tēnā reo, ki tēnā reo. Otirā, ko te iwi Hāmi anake i kātata mai ki a tātou nei, arā, he tangata whenua kua pēhia e te rāwaho.

"Ko au e tino whakapono ana, ā, nā te haere nei i tino whakaū tēnei whakapono ōku, ka ora te reo ki te tahuri ake ko te iwi nōna taua reo ki te hāpai, ki te pīkau, ki te kōrero i taua reo. Me kī atu, whakakoretia tō kore mōhio, tō kuare, akona te reo!"